

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.5

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.6>

JEL Classification: F17

Власенко І.Г.,
*д-р мед. наук, професор, професор кафедри товарознавства,
 експертизи та торговельного підприємництва,*
 Сіренко С.О.,
*канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри товарознавства,
 експертизи та торговельного підприємництва,*
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ УКРАЇНИ ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Vlasenko I.H.,
*d-r.sc.(med.), professor, professor at the department of commodity science,
 expertise and trade entrepreneurship,*
Vinnitsia Institute of Trade and Economics, DTEU,
 Sirenko S.O.,
*cand.sc.(techn.), assoc. prof., associate professor at the department
 of commodity science, expertise and trade entrepreneurship,*
Vinnitsia Institute of Trade and Economics, DTEU

FOREIGN TRADE IN SERVICES OF UKRAINE AND THE EU: PROBLEMS AND PROSPECTS

Постановка проблеми. В сучасних умовах ринок послуг активно розвивається і складає понад дві третини світової економіки. Розвиток торгівлі послугами не лише сприяє технологічному прогресу, а й дозволяє значно збільшити мобільність населення, що є вкрай важливим. Торгівля послугами може розглядатися як засіб для диверсифікації та збільшення потенціалу експорту, підвищення конкурентоспроможності країни. Розширення світової торгівлі послугами нерозривно пов'язане з надходженням іноземних інвестицій до країни. Сфера послуг охоплює такі глобальні сектори економіки, як транспорт, будівництво, телекомунікації, освіта, охорона здоров'я, туризм, фінанси та інші. Сучасний стан світової економіки характеризується стрімким розширенням сфери послуг, що першочергово пояснюється лібералізацією та глобалізацією світових економічних процесів. Сектор послуг має великі переваги та заслуговує на окреме дослідження особливостей і тенденцій розвитку в міжнародній торгівлі України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових джерелах велика увага приділяється зовнішньоекономічній діяльності України, а саме торгівлі товарами. Проте, питанням експорту та імпорту послуг присвячено значно менше публікацій. Саме тому, розгляд проблем та перспектив торгівлі України послугами є цікавим та актуальним. Так, в роботі Дернової І. розглядається сучасний стан та тенденції розвитку світового ринку послуг. В статті висвітлено особливості розвитку світового ринку послуг та визначено фактори, що впливають на нього. Окреслено місце України на світовому ринку послуг та визначено перспективні напрями розвитку торгівлі послугами для української економіки [1]. Про місце України у міжнародній торгівлі послугами йдеться в роботі Камінської Т., в якій проаналізовано структуру експорту послуг України, шляхи її перебудови з метою підтримки позитивних темпів економічного зростання й активного платіжного балансу в умовах зростаючих глобалізаційних викликів [2]. В статті Мельничук О. розглянуто окремі аспекти міжнародної торгівлі послугами; визначено особливості та характерні тенденції розвитку сфери послуг, досліджено динаміку міжнародної торгівлі послугами за географічною структурою та типами розвитку країн; окреслено перспективи розвитку торгівлі послугами в сучасних умовах

глобалізації ринків [3]. Про сучасні процеси міжнародної торгівлі України в умовах глобалізації йдеться в статті Кульганік О. [4]. Сучасним особливостям та шляхам удосконалення структури міжнародної торгівлі послугами на основі уявлення про те, що ефективність у сфері послуг має велике значення для конкурентоспроможності та експорту України, присвячено працю Шолом А., Коваленко Р. [5]. Оскільки Україна висловила своє прагнення приєднатися до Європейського Союзу, важливим є розгляд питань, пов'язаних з торгівлею послугами з країнами ЄС. Так, в роботі Радзівської С. розглянуто питання торгівлі послугами України з країнами ЄС в умовах функціонування угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі [6]. Мережа міжнародної торгівлі послугами розглядається в праці Tajoli L., Airolidi F., Piccardi C. [7].

Про особливості міжнародної торгівлі комерційними послугами йдеться в праці Roelfsema H., Findlay C., Ye X. [8]. Дослідження конкурентоспроможності сфери послуг України на світових ринках проведено в роботі Бондар Н. [9].

Міжнародний ринок послуг за останні кілька років стикнувся з рядом викликів та проблем. Саме тому розгляд питань зовнішньої торгівлі послугами є важливим та актуальним і потребує подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження динаміки зовнішньої торгівлі послугами та окреслення перспективних напрямків розвитку сфери послуг України на шляху до Євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. В розвинутих країнах світу понад 60 % валового внутрішнього продукту виробляється в сфері послуг. Враховуючи бажання України приєднатися до ЄС, слід розуміти значення торгівлі послугами на світових ринках. Надання якісних та різноманітних послуг дасть можливість не лише бути успішними в конкурентній боротьбі, але й стане чинником забезпечення економічного розвитку.

Розглядаючи динаміку зовнішньої торгівлі послугами, видно, що протягом досліджуваного періоду (2021–2023 роки) експорт послуг України знизився (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка зовнішньої торгівлі послугами

Рік	Експорт послуг		Імпорт послуг		Сальдо
	тис. дол. США	% до попереднього року	тис. дол. США	% до попереднього року	
2021	13156457,5	114,2	7593386,1	132,9	5563071,4
2022	9166030,3	71,7	3015092,9	37,8	6150937,4
2023	8991975,9	98,1	5424477,8	179,9	3567498,1

Джерело: складено авторами на основі [10]

Суттєве падіння експорту відмічалось з початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України. Стосовно імпорту послуг можна відмітити також суттєве зменшення у 2022 році (з 7593386,1 до 3015092,9 тис. дол. США). Порівняно з 2021 роком експорт послуг скоротився на 28,2 %.

З початком повномасштабного вторгнення у 2022 році експорт послуг по відношенню до 2021 року зменшився на 3607,6 млн дол. Найбільша частка в структурі експорту послуг України у 2022 році належить комп'ютерним та інформаційним послугам (40,5 %), що на 7,9 % менше ніж у 2021 році (табл. 2).

Таблиця 2

Структура експорту послуг у 2022 році

Послуги	Питома вага в загальній структурі експорту послуг, %	Обсяг, млн дол. США	Зміна відносно 2021 року у:	
			млн дол. США	%
комп'ютерні та інформаційні послуги	40,5	3712,9	-319,1	-7,9
транспортні послуги	32,3	2963,2	-1694,3	-36,4
ділові послуги	11,2	1026,0	-478,1	-31,8
послуги з переробки матеріальних ресурсів	10,1	921,9	-616,4	-40,1
послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю	1,8	162,4	+70,5	+76,7
туристичні послуги	1,6	146,2	-197,2	-57,4
послуги з ремонту та технічного обслуговування	1,4	129,9	-173,1	-57,1
інші послуги	1,1	103,4	-199,8	-65,9

Джерело: складено авторами на основі [11]

Якщо розглянути тенденції розвитку експорту послуг з регіонів України у 2022 році, то видно, що негативного внеску у динаміку експорту послуг у 2022 році додали 19 регіонів. Найбільший негативний внесок спостерігався у:

- Київській області – -1,4 відсоткових пунктів;
- місті Києві – -9,8 відсоткових пунктів;
- Харківській області – -1,9 відсоткових пунктів;
- Донецькій області – -0,6 відсоткових пунктів;
- Дніпропетровській області – -0,7 відсоткових пунктів;
- Запорізькій області – -0,5 відсоткових пунктів;
- Одеській області – -3,0 відсоткових пунктів;
- Миколаївській області – -3,0 відсоткових пунктів;
- Львівській області – -0,5 відсоткових пунктів.

Сумарний негативний внесок дев'яти вищенаведених регіонів склав -21,4 відсоткових пунктів, що становить 75,8 % загального скорочення експорту послуг. У той же час, у 2022 році 6 регіонів України додали позитивного внеску у розвиток експорту послуг, найбільший з яких був у Чернівецькій області (+0,2 відсоткових пунктів) [11].

Проте, протягом 2021–2023 років спостерігалось позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами. Так, у 2023 році експорт послуг перевищив імпорт на 4 млрд дол. США. У 2023 році найбільше імпортовано державних та урядових послуг – на 1,89 млрд дол. або 34,9 % від загальної вартості імпорту послуг. Також до найбільш імпортованих належать транспортні послуги (998,19 млн дол. або 18,4 %) та ділові послуги (614,25 млн дол. або 11,3 %).

Велику зацікавленість наша країна має у зовнішній торгівлі з країнами ЄС в цілому та у торгівлі послугами зокрема. ЄС є найбільшим торговельним партнером для України. До повномасштабного вторгнення росії в Україну обсяги торгівлі між Україною та ЄС постійно зростали, навіть незважаючи на негативний вплив пандемії COVID-19. Так, у 2021 році обсяг двосторонньої торгівлі товарами та послугами збільшився на 35 % у порівнянні з 2020 роком – з 46,3 до 62,5 млрд дол. США. У 2022 році обсяг торгівлі між Україною та ЄС зменшився на 5,2 % у порівнянні з 2021 роком – до 59,3 млрд дол. США [12].

У 2023 році 40 % експорту послуг та 43 % імпорту припадало на ЄС. У 2023 році експорт українських послуг до країн ЄС склав 3,62 млрд дол. Зазначений обсяг на 5,2 % більший відносно 2022 року, але на 19,5 % менший відносно 2021 року. Для порівняння: у 2022 році експорт послуг в Євросоюз склав 3,44 млрд дол., а у 2021 році – 4,49 млрд дол. (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка зовнішньої торгівлі послугами з країнами ЄС

Рік	Експорт послуг		Імпорт послуг		Сальдо
	тис. дол. США	% до попереднього року	тис. дол. США	% до попереднього року	
2021	4494202,7	117,5	3232785,0	134,3	1261417,7
2022	3438343,4	77,7	1717598,7	51,5	1720744,7
2023	3618105,7	105,2	2340600,0	136,3	1277505,7

Джерело: складено авторами на основі [10]

У 2023 році на країни ЄС припадало 40,2 % загального експорту українських послуг, тоді як у 2022 році це було 37,5 %, а 2021 році – 34,2 %.

Імпорт послуг з країн ЄС у 2023 році склав 2,34 млрд дол. Це на 36,3 % більше відносно 2022 року, але на 27,6 % менше відносно 2021 року. Для порівняння: у 2022 році імпорт послуг з Євросоюзу склав 1,72 млрд дол., а у 2021 році – 3,23 млрд дол.

Водночас у 2023 році на країни ЄС припадало 43,1 % загального імпорту українських послуг, тоді як у 2022 році це було 57 %, а 2021 році – 42,6 %.

Так, у 2023 році Україною до країн ЄС найбільше експортовано послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг – на 1,25 млрд дол. Також вагома частка від загального експорту послуг до країн ЄС належать транспортним послугам (941,38 млн дол. США), послугам з переробки матеріальних ресурсів (721,22 млн дол. США), діловим послугам (444,12 млн дол. США), послугам, пов'язаним з фінансовою діяльністю (130,27 млн дол. США). На решту послуг, таких як послуги з ремонту та технічного обслуговування, послуги, пов'язані з подорожами, послуги зі страхування, послуги приватним особам, культурні та рекреаційні послуги, послуги з будівництва припадає в загальному 116,96 млн дол. США або 3,5 % від загального експорту послуг до країн ЄС (рис. 1).

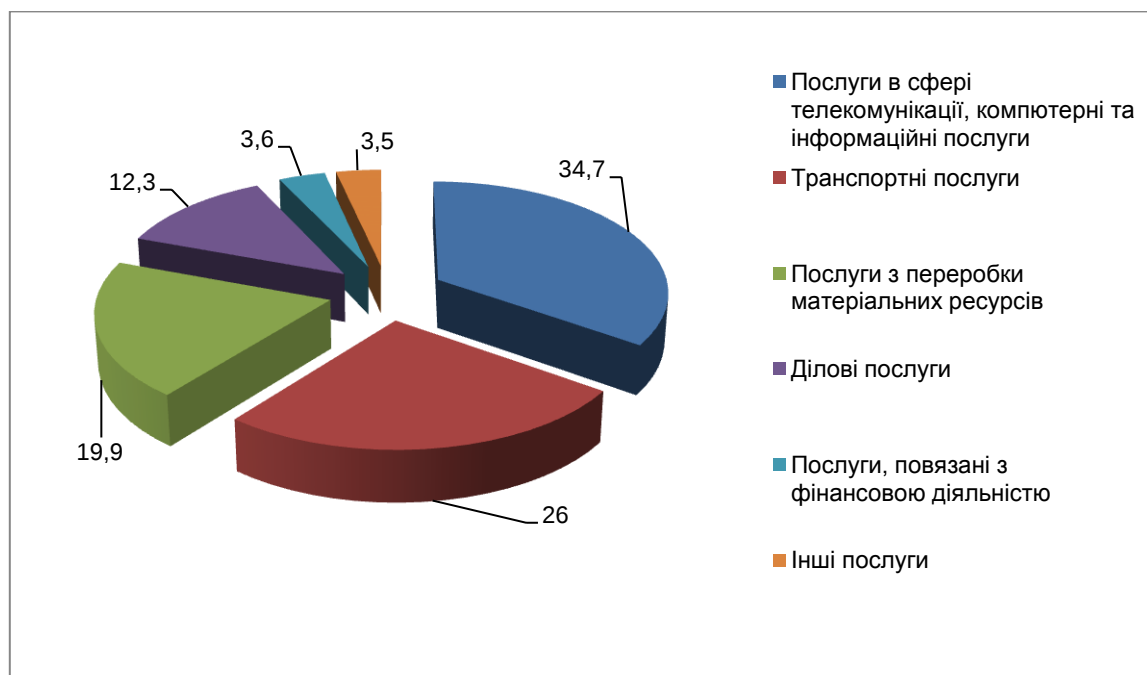

Рис. 1. Структура експорту послуг до ЄС у 2023 році

Джерело: складено авторами на основі [10]

Експорт послуг в країни ЄС у 2023 році перевищив імпорт на 1,28 млрд дол. Для порівняння: у 2022 році сальдо зовнішньої торгівлі послугами з Євросоюзом також було позитивним і складало 1,72 млрд дол., а у 2021 році – 1,26 млрд дол.

У 2023 році найбільше імпортовано з ЄС транспортних послуг – на 777,95 млн дол. США або 33,2 % від загального імпорту послуг з ЄС. Вагома частка в структурі імпорту послуг з ЄС припадає на ділові послуги (413,15 млн дол. або 17,7 %) та послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (274,53 млн дол. або 11,7 %) (рис. 2).

Рис. 2. Імпорт послуг з ЄС за видами, 2023 рік

Примітка. Даних щодо імпорту послуг з переробки матеріальних ресурсів в доступних джерелах інформації не знайдено (не оприлюднювалися задля забезпечення статистичної конфіденційності).

Джерело: складено авторами на основі [10]

В перспективі ринок послуг буде розвиватися все більшими темпами. Це зумовлено рядом

чинників. Першочергово – це встановлення нових та розширення існуючих зв'язків у сфері торгівлі послугами між державами, а також об'єднаннями держав. Окрім того, вдосконалюються процеси культурного обміну між країнами та народами у процесі міжнародного обміну послугами, розвивається торгівля технологічними та інтелектуальними послугами. Також слід врахувати підвищення рівня життя населення окремих країн та регіонів за рахунок надання соціальних послуг. Вагоме значення має розвиток світової туристичної галузі та збільшення обсягів туристичних послуг, що надаються різними країнами.

Проте, існують суттєві ризики, які можуть становити загрозу розвитку світового ринку послуг, першочергово це загострення конфліктів в міжнародних відносинах.

Проаналізувавши структуру торгівлі послугами України та ЄС, можна виділити найбільш перспективні напрямки (рис. 3).

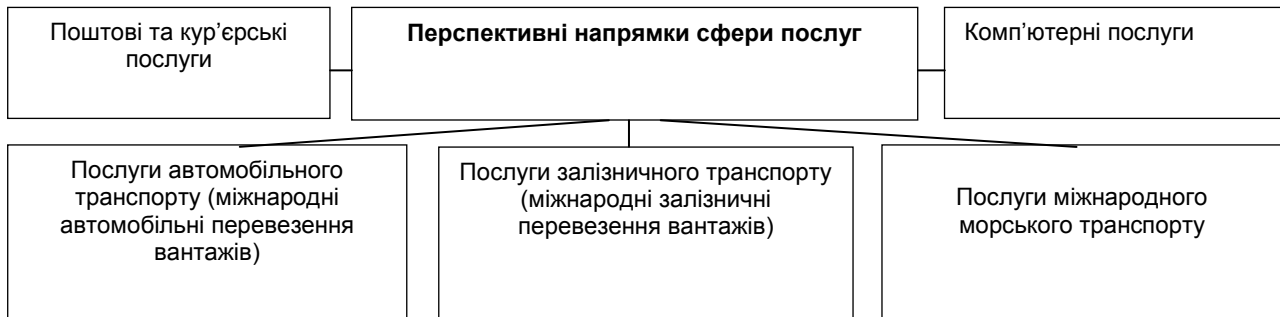

Рис. 3. Перспективні напрямки розвитку сфери послуг України та ЄС

Джерело: складено авторами на основі [1; 6; 9]

Ці сектори є перспективними для подальшого нарощування експорту з України в країни ЄС, вони відіграють важливу роль для української економіки, на ці послуги існує зростаючий попит в ЄС.

Україна має зробити пріоритетом свою інтеграцію в єдиний цифровий ринок ЄС для зростання економіки.

Перемога України у війні та подальша реалізація плану швидкого соціально-економічного відновлення мають значення не лише для нашої нації, але й для стратегічного просування людського розвитку, що ґрунтується на демократичних принципах і гуманітарних цінностях.

Висновки з проведеного дослідження. В сучасних умовах торгівля послугами може розглядатися як засіб для диверсифікації та збільшення потенціалу експорту, підвищення конкурентоспроможності країни. Проведене дослідження вказує, що протягом 2021–2023 років експорт послуг України знизився, а його суттєве падіння відбулося з початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України. Велику зацікавленість наша країна має у зовнішній торгівлі з країнами ЄС в цілому та у торгівлі послугами зокрема. Україна експортує до країн ЄС послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні. Також вагома частка від загального експорту послуг до країн ЄС належить транспортним послугам. В перспективі ринок послуг буде розвиватися все більшими темпами. Найперспективнішими напрямками розвитку торгівлі послугами є поштові та кур'єрські, комп'ютерні, а також послуги автомобільного, залізничного та морського транспорту з перевезення вантажів. Саме ці сфери послуг мають великий перспективи розвитку, користуються попитом в країнах ЄС. Крім того, Україна не повною мірою використовує потенціал цих послуг. Перемога України у війні дасть змогу подальшого розвитку торгівлі не лише нашої держави, а й всього цивілізованого світу.

Література

1. Дернова І. Світовий ринок послуг: сучасний стан та тенденції розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-45>.
2. Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1. С. 27-41.
3. Мельничук О. П. Міжнародна торгівля послугами. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 4. С. 115-128.
4. Кульганік О. М. Сучасні процеси міжнародної торгівлі України в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.71>.
5. Шолом А., Коваленко Р. Структура та динаміка зовнішньої торгівлі послугами України. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-150>.
6. Радзівська С. Торгівля послугами України з країнами ЄС в умовах функціонування угоди про поглиблену та всеохоплюючу ЗВТ. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 7. С. 33-39. DOI:

<https://doi.org/10.32782/CMI/2023-7-5>.

7. Tajoli L., Airoidi F., Piccardi C. The network of international trade in services. *Applied Network Science*. 2021. Vol. 6. no. 1. P. 1-25. DOI: 10.1007/s41109-021-00407-1.
8. Roelfsema H., Findlay C., Ye X. Decomposing International Trade in Commercial Services. *Foreign Trade Review*. 2021. Volume 56. Issue 3. P. 238-256. DOI: <https://doi.org/10.1177/00157325211018890>.
9. Бондар Н. Конкурентоспроможність сфери послуг України на світових ринках. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-59>.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.01.2025).
11. Експорт послуг України. URL: <https://me.gov.ua/view/76108863-4141-4040-80db-96ac042d1ba1> (дата звернення: 12.01.2025).
12. Огляд торговельної політики Європейського Союзу. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 12.01.2025).

References

1. Dernova, I. (2023), "The global services market: current state and development trends", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 50, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-45>.
2. Kaminska, T.M. (2019), "Place of Ukraine in international services trade", *Ekonomichna teoriia ta pravo*, no. 1, pp. 27-41, DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2019-36-1-27>.
3. Melnychuk, O.P. (2020), "International trade in services", *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, no. 4, pp. 115-128.
4. Kulhanik, O. M. (2019), "Modern processes of international Ukraine trade in the globalization conditions", *Efektivna ekonomika*, no. 10, DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.10.71>.
5. Sholom, A. and Kovalenko, R. (2024), "Structure and dynamics of Ukraine's foreign trade in services", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 60, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-150>.
6. Radziievska, S. (2023), "Trade in services between Ukraine and the EU countries under the Deep and Comprehensive Free Trade Agreement", *Upravlinnia zminamy ta innovatsii*, no. 7, pp. 33-39, DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2023-7-5>.
7. Tajoli, L., Airoidi, F. and Piccardi, C. (2021), "The network of international trade in services", *Applied Network Science*, Vol. 6, no. 1, pp. 1-25, DOI: 10.1007/s41109-021-004071.
8. Roelfsema, H., Findlay, C. and Ye, X. (2021), "Decomposing International Trade in Commercial Services", *Foreign Trade Review*, Vol. 56, Iss. 3, pp. 238-256, DOI: <https://doi.org/10.1177/00157325211018890>.
9. Bondar, N. (2023), "Competitiveness of Ukraine's service sector in global markets", *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue no. 50, DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-59>.
10. "Official website of the State Statistics Service of Ukraine", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (access date January 12, 2025).
11. "Export of Ukrainian services", available at: <https://me.gov.ua/view/76108863-4141-4040-80db-96ac042d1ba1> (access date January 12, 2025).
12. "Overview of trade policy of the European Union", available at: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA> (access date January 12, 2025).

Власенко І.Г., Сіренко С.О.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ УКРАЇНИ ТА ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Мета. Дослідження динаміки зовнішньої торгівлі послугами та окреслення перспективних напрямків розвитку сфери послуг України на шляху до Євроінтеграції.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи: індукції і дедукції – на етапі збору, систематизації та обробки інформації, для виявлення тенденцій у зовнішній торгівлі України послугами, причинно-наслідкових зв'язків у виникненні проблем міжнародної торгівлі послугами з країнами ЄС, а також для передбачення можливих перспектив; аналізу і синтезу – для виявлення основних трендів у розвитку міжнародної торгівлі; абстрактно-логічний – для узагальнення інформації з різних джерел і створення комплексного уявлення про досліджувану проблему, формування теоретичних висновків і узагальнень; графічний – для візуалізації результатів дослідження. Дослідження виконано на основі матеріалів Державної служби статистики України.

Результати дослідження. Показано, що протягом 2021-2023 років експорт послуг України знизився. Встановлено, що суттєве падіння експорту, як і імпорту послуг, відмічалася з початком повномасштабного вторгнення РФ на територію України, хоча протягом 2021-2023 років спостерігалось позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами.

Велику зацікавленість наша країна має у зовнішній торгівлі з країнами Європейського Союзу в цілому та у торгівлі послугами зокрема. Показано, що у 2023 році 40% експорту послуг та 43% імпорту припадало на ЄС. Проаналізовано структуру експорту послуг у 2023 році Україною до країн

Європейського Союзу. Встановлено, що найбільше експортовано послуг у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг. Також вагома частка від загального експорту послуг до країн ЄС належать транспортним послугам, послугам з переробки матеріальних ресурсів, діловим послугам, послугам, які пов'язані з фінансовою діяльністю.

Доведено, що в перспективі ринок послуг буде розвиватися все більшими темпами, що зумовлено встановленням нових та розширенням існуючих зв'язків у сфері торгівлі послугами між державами, а також об'єднаннями держав; вдосконаленням процесів культурного обміну між країнами, розвитком торгівлі технологічними та інтелектуальними послугами.

Наукова новизна результатів дослідження. Удосконалено розуміння тенденцій сучасного світу у міжнародній торгівлі послугами. Набуло подальшого розвитку уявлення про суттєві ризики, які можуть становити загрозу розвитку світового ринку послуг. Встановлено, що в перспективі ринок послуг буде розвиватися все більшими темпами.

Практична значущість результатів дослідження. Проаналізувавши структуру торгівлі послугами України та ЄС та розуміючи тенденції сучасного світу до споживання тих чи інших послуг, можна сфокусувати зусилля на розвитку галузей, які є затребувані на ринку послуг, що дасть можливість не лише бути успішними в конкурентній боротьбі, але й стане чинником забезпечення економічного розвитку.

Ключові слова: зовнішня торгівля, ринок послуг, експорт послуг, імпорт послуг, структура експорту послуг, конкурентоспроможність сфери послуг

Vlasenko I.H., Sirenko S.O.

FOREIGN TRADE IN SERVICES OF UKRAINE AND THE EU: PROBLEMS AND PROSPECTS

Purpose. The aim of the article is to study the dynamics of foreign trade in services and outline promising directions for the development of Ukraine's service sector on the path to European integration.

Methodology of research. General scientific and special methods were used in the research process: induction and deduction – at the stage of collecting, systematizing and processing information, to identify trends in Ukraine's foreign trade in services, cause-and-effect relationships in the emergence of problems in international trade in services with EU countries, as well as to predict possible prospects; analysis and synthesis – to identify the main trends in the development of international trade; abstract and logical – to summarize information from various sources and create a comprehensive understanding of the problem under study, form theoretical conclusions and generalizations; graphic – to visualize the results of the study. The study was conducted based on materials from the State Statistics Service of Ukraine.

Findings. It is shown that during 2021-2023, Ukraine's exports of services decreased. It was found that a significant drop in exports, as well as imports of services, was observed with the beginning of the full-scale invasion of the Russian Federation into the territory of Ukraine, although during 2021-2023, a positive balance of foreign trade in services was observed.

Our country has a great interest in foreign trade with the countries of the European Union in general and in trade in services in particular. It is shown that in 2023, 40% of exports of services and 43% of imports were to the EU. The structure of exports of services in 2023 by Ukraine to the countries of the European Union was analysed. It was established that the largest number of services were exported in the field of telecommunications, computer and information services. Also, a significant share of total exports of services to EU countries belongs to transport services, services for the processing of material resources, business services, and services related to financial activities.

It is proven that in the future the services market will develop at an ever-increasing pace, which is due to the establishment of new and expansion of existing ties in the field of trade in services between states, as well as associations of states; improvement of cultural exchange processes between countries, and development of trade in technological and intellectual services.

Originality. The understanding of the trends of the modern world in international trade in services has been improved. The perception of significant risks that may pose a threat to the development of the global services market has gained further developed. It has been established that in the future the services market will develop at an increasing pace.

Practical value. Having analysed the structure of trade in services between Ukraine and the EU and understanding the trends of the modern world towards the consumption of certain services, it is possible to focus efforts on the development of industries that are in demand in the services market, which will allow not only to be successful in competition, but also to become a factor in ensuring economic development.

Key words: foreign trade, services market, export of services, import of services, structure of export of services, competitiveness of the service sector.